

“ГРАНТ ТОРНТОН АУДИТ” ХХК
Аудит, татвар, зөвлөх үйлчилгээний
дэлхийн сүлжээний бие даасан фирм

Хараат бус аудиторын дүгнэлт

"Мандал даатгал" ХК-ийн хувьцаа эзэмшигчдэд:

Дүгнэлт

Бид "Мандал даатгал" ХК (цаашид "Компани" гэх)-ийн 2018 оны 12 дугаар сарын 31-нээрх санхүүгийн байдлын тайлан, уг өдрөөр дуусгавар болсон жилийн орлогын дэлгэрэнгүй тайлан, өмчийн өөрчлөлтийн тайлан, мөнгөн гүйлгээний тайлан болон нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлогын хураангуй, бусад тайлбар тодруулгуудаас бүрдсэн санхүүгийн тайлан (цаашид "санхүүгийн тайлан" гэх)-д аудит хийлээ.

Бидний дүгнэлтээр, "Мандал даатгал" ХК-ийн 2018 оны 12 дугаар сарын 31-нээрх санхүүгийн байдал, уг өдрөөр дуусгавар болсон жилийн санхүүгийн үр дүн ба мөнгөн гүйлгээ нь бүх материаллаг зүйлсийн хувьд Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартад нийцүүлэн 2015 оны 11 дүгээр сарын 9-ний өдрийн Сангийн сайд болон Санхүүгийн зохицуулах хорооны даргын хамтарсан 306/307 тоот тушаалаар батлагдсан "Нягтлан бодох бүртгэлийн заавар, дансны жагсаалт, санхүүгийн тайлангийн маягт, тодруулга, санхүүгийн тайлан, тодруулга бэлтгэх заавар"-ын дагуу үнэн зөв, бодитой илэрхийлэгдсэн байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Бид энэхүү аудитын ажлыг Аудитын олон улсын стандарт (АОУС)-уудын дагуу хийж гүйцэтгэв. Уг стандартуудын дагуу хүлээсэн үүрэг хариуцлага энэ тайлангийнхаа Санхүүгийн тайлангийн аудитад хүлээх аудиторын үүрэг хариуцлага гэсэн хэсэгт харуулав. Бид Нягтлан бодогчдын ёс зүйн Олон улсын стандартын зөвлөлийн Мэргэжлийн нягтлан бодогчдын ёс зүйн дүрэм болон Монгол улсын мэргэшсэн нягтлан бодогчдын ёс зүйн дүрмийн санхүүгийн тайлангийн аудиттай холбоотой ёс зүйн зохих шаардлагуудын дагуу тус Компаниас хараат бус бөгөөд эдгээр ёс зүйн шаардлагуудад нийцүүлэн бусад ёс зүйн үүрэг хариуцлага бүрэн биелүүлсэн болно. Олж авсан аудитын баримт нотолгоо нь бидний гаргасан дүгнэлтийн үндэслэл болоход хангалттай, зохистой гэж итгэж байна.

Бусад асуудал

Удирдлага бусад мэдээлэлд хариуцлага хүлээнэ. Бусад мэдээлэл нь Компанийн 2018 оны 12 дугаар сарын 31-нээрх жилийн тайланд багтсан мэдээллээс бүрдэх ба харин санхүүгийн тайлан болон манай аудиторын тайланг багтаахгүй.

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй бөгөөд бид аливаа хэлбэрээр баталгаажуулалтын дүгнэлт илэрхийлэхгүй.

Удирдлага болон Засаглах эрх мэдэл бүхий этгээдүүдийн Санхүүгийн тайланд хүлээх үүрэг хариуцлага

Компаний удирдлага эдгээр санхүүгийн тайлангуудыг Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартын дагуу бэлтгэх, үнэн зөв толилуулах үүрэгтэй. Удирдлагын тодорхойлох энэхүү дотоод хяналт нь санхүүгийн тайланг аливаа алдаа эсвэл залилангийн улмаас үүсч болох материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай байдаг.

Далай тауэр, 9 давхар,
ЮНЕСКО гудамж - 31,
Сүхбаатар дүүрэг,
1 хороо Улаанбаатар
14230, Монгол улс
T + 976 70 110744
+ 976 70 110799

Dalai Tower, 9 floor,
UNESCO street - 31,
Sukhbaatar District-1,
Ulaanbaatar 14230,
Mongolia
T + 976 70 110744
+ 976 70 110799

Удирдлага нь санхүүгийн тайланг бэлтгэхдээ Компанийн үйл ажиллагааг зогсоох юмуу татан буулгахаар төлөвлөсөн эсвэл ингэхээс өөр бодит сонголт байхгүй байхаас бусад тохиолдолд санхүүгийн тайлангуудыг гаргахдаа тасралтгүй байх зарчмын дагуу үйл ажиллагаагаа зогсолтгүй явуулах компанийн чадамжийг үнэлэх, боломжтой бол тасралтгүй байх зарчимтай холбоотой асуудлуудыг тодруулах, нягтлан бодох бүртгэлийн тасралтгүй байх суурийг хэрэглэх үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ.

Засаглах эрх мэдэл бүхий этгээдүүд нь Компанийн санхүүгийн тайлагналын үйл явцад хяналт тавих үүрэг хариуцлагатай байна.

Санхүүгийн тайлагналын аудитад хүлээх аудиторын үүрэг хариуцлага

Залилан эсвэл алдаанаас үүссэн материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайланг нь бүхэлдээ анги эсэх талаарх үндэслэлтэй нотолгоо олж авах, дүгнэлт бүхий аудиторын тайлан гаргах нь бидний зорилго юм. Ул үндэслэлтэй нотолгоо гэдэг нь өндөр түвшний нотолгоо боловч АОУС-ын дагуу хийгдсэн аудитаар байгаа материаллаг буруу илэрхийллийг байнга илрүүлдэг гэсэн нотолгоо болохгүй. Буруу илэрхийлэх явдал нь залилан эсвэл алдаанаас үүсч болох ба хэрэв тэр нь дангаараа эсвэл нийтдээ санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргасан хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх магадлалтай бол материаллаг тооцогддог.

АОУС-ын дагуу аудитын нэг хэсэг байдлаар бид мэргэжлийн шийдэл ашиглаж аудитын ажлын явцад мэргэжлийн үл итгэх хандлагыг баримтлан ажилладаг. Үүнд:

- Залилан эсвэл алдааны улмаас санхүүгийн тайлан материаллаг буруу илэрхийлэгдэх эрсдлийг тодорхойлж, түүнийг үнэлэн уг эрсдэлд тохирохуйц аудитын горимыг боловсруулан хэрэгжүүлж өөрсдийн дүгнэлтийнхээ үндэслэл болохуйц хангалттай, зохистой аудитын баримт нотолгоог олж авдаг. Залилангаас үүссэн материаллаг буруу илэрхийллийг илрүүлэхгүй байх эрсдэл нь алдаанаас үүссэн буруу илэрхийллийг илрүүлэхгүй байх эрсдлээс харьцангуй их байдаг, учир нь залиланд хуйвалдаан, бичиг баримт хуурамчаар үйлдэх, санаатайгаар орхигдуулах, буруу илэрхийлэх болон дотоод хяналтыг орхигдуулах явдлууд багтсан байж болно.
- Компанийн дотоод хяналтын үр ашигтай байдалд дүгнэлт өгөх зорилгоор бус тухайн нөхцөл байдалд тохирохуйц аудитын горим боловсруулахын тулд аудитын ажилтай холбоотой дотоод хяналтын талаар ойлголт олж авдаг.
- Ашиглагдсан нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогуудын нийцэмжтэй байдал, нягтлан бодох бүртгэлийн тооцооллын үл үндэслэл, удирдлагын гаргасан холбогдох тодруулгыг үнэлдэг.
- Нягтлан бодох бүртгэлийн тасралтгүй байх суурийг удирдлага зохистой хэрэглэсэн эсэх, мөн олж авсан аудитын баримт нотолгоонд үндэслэн Компанийн тасралтгүй үйл ажиллагаагаа үргэлжлүүлэн явуулах чадамжид мэдэгдэхүйц эргэлзээ үүсгэхүйц үйл явдал, нөхцөл байдалтай холбоотой материаллаг тодорхой бус байдал оршин байгаа эсэхийг тодорхойлдог. Хэрэв материаллаг хэмжээний тодорхой бус байдал оршин байна гэж үзвэл аудиторын тайландаа санхүүгийн тайлангийн холбогдох тодруулгад анхаарал хандуулах эсвэл ийм тодруулга хийх нь хангалтгүй бол дүгнэлтээ өөрчлөх шаардлагатай болдог. Аудиторын тайлан гарах өдөр хүртэлх олж авсан аудитын баримт нотолгоондоо үндэслэн бид дүгнэлтээ гаргадаг. Гэхдээ ирээдүйн үйл явдал, эсвэл нөхцөл байдал Компани тасралтгүй байх зарчмын дагуу үйл ажиллагаагаа үргэлжлүүлэн явуулах боломжгүй болгоход хүргэж болно.
- Тодруулгыг багтаагаад санхүүгийн тайлангийн ерөнхий толилуулга, бүтэц, агуулгыг үнэлж санхүүгийн тайланд үнэн зөв толилуулгын шаардлагыг хангахуйц байдлаар гол гол ажил гүйлгээ, үйл явдлуудыг илэрхийлсэн эсэхийг тодорхойлдог.

Бид бусад асуудлуудын дундаас аудитын ажлын төлөвлөсөн хамрах хүрээ, цаг хугацаа болон аудитын явцад тодорхойлсон дотоод хяналтын аливаа мэдэгдэхүйц доголдлыг багтаагаад аудитын илэрсэн томоохон асуудлуудаар засаглах эрх мэдэл бүхий этгээдүүдтэй харилцдаг.

Бид хараат бус байдлын талаар холбогдох ёс зүйн шаардлагуудад нийцсэн гэдгээ засаглах эрх мэдэл бүхий этгээдүүдэд мэдэгддэг ба мөн бид тэдгээр хүмүүстэй бүх харилцаа холбоо болон шаардлагатай гэж үзвэл холбогдох хамгаалалт зэрэг бидний хараат бус байдлын хүрээнд бодолцож үзвэл зохих асуудлуудаар харилцдаг.

Бусад хууль тогтоомж, зохицуулалтын шаардлагын талаар

Монгол улсад даатгалын үйл ажиллагааг зохицуулах үндсэн хууль тогтоомж нь Даатгалын тухай хууль, Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хууль, Жолоочийн даатгалын тухай хууль, СЗХ-ны тогтоолоор батлагдсан даатгалын багц дүрэм, журмууд байна.

Компани нь 2015 оны 11 дүгээр сарын 9-ний өдрийн Сангийн сайд болон Санхүүгийн зохицуулах хорооны даргын хамтарсан 306/307 тоот тушаалаар батлагдаж, 2016 оны 1 дүгээр сарын 1-ний өдрөөс эхлэн даатгалын байгууллагууд дагаж мөрдөх үүрэгтэй "Нягтлан бодох бүртгэлийн заавар, дансны жагсаалт, санхүүгийн тайлангийн маягт, тодруулга, санхүүгийн тайлан, тодруулга бэлтгэх заавар"-ыг баримталж санхүүгийн тайлангаа бэлтгэсэн.

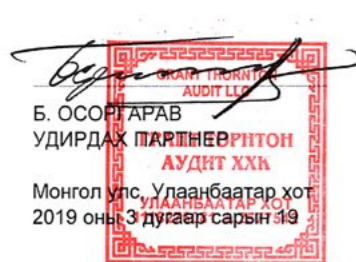
Монгол улсын Компанийн тухай хуулийн 92, 94-р зүйлд заасны дагуу сонирхлын зөрчилтэй этгээдтэй хийсэн ажил гүйлгээ, Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хууль, Санхүүгийн Зохицуулах Хороо болон Монголын Хөрөнгийн Биржээс тогтоосон бусад мэдээлэл, Компанийн дүрэмд заасан бусад мэдээллийг тайлагнах үүрэгтэй бөгөөд эдгээр зүйлстэй холбоотой ямар нэгэн зөрчил илрээгүй болно.

Төлбөрийн чадварын талаар

Компанийн 2018 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар төлбөрийн чадварын харьцаа 150.62% (2017: 109.82%) байгаа нь Ердийн даатгагчийн төлбөрийн чадварыг тооцоолох журмын 3.12-д заасан "Даатгагчийн төлбөрийн чадварын зохистой харьцаа нь 100 хувь буюу түүнээс илүү байвал зохино" гэсний дагуу зохистой байна.

Аудитын тайлангийн хэрэглээ

Энэхүү тайланг "Компанийн тухай" хуулийн 94-р зүйлд заасны дагуу зөвхөн компанийн хувьцаа эзэмшигчдэд зориулсан ба бусад өөр этгээдэд зориулаагүй болно. Бид энэхүү тайлангийн хүрээнд бусад аливаа нэгэн гуравдагч талын өмнө хариуцлага хүлээхгүй.

(Signature)
Н. ЭРДЭНЭЦОГ
ГЭРЭЭТ АЖЛЫН ПАРТНЕР

САНХҮҮГИЙН БАЙДЛЫН ТАЙЛАН

мянган төгрөгөөр	Тодруулга	2017	2018	
Хөрөнгө				
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө	4	1,805,207	3,082,303
	Даатгалын авлага	5	4,402,449	4,816,979
	Бусад санхүүгийн хөрөнгө	6	401,174	303,965
	Бусад санхүүгийн бус хөрөнгө	7	182,385	1,233,157
	Хөрөнгө оруулалт	8	9,229,438	19,837,291
	Даатгалын хөрөнгө	9	4,868,576	3,888,840
	Үндсэн хөрөнгө	10	288,956	351,967
	Биет бус хөрөнгө	11	57,325	33,147
	Хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгө	12	236,640	236,640
	Нийт хөрөнгө		21,472,150	33,784,289
Өр төлбөр ба эзэмшигчийн өмч				
	Өр төлбөр			
	Даатгалын өглөг	13	2,055,456	1,065,374
	Бусад санхүүгийн бус өр төлбөр	14	1,138,865	645,614
	Орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөц	15	9,366,278	13,115,353
	Нөхөн төлбөрийн нөөц сан	16	2,910,659	3,383,397
	Нийт өр төлбөрийн дүн		15,471,258	18,209,738
	Эздийн өмч			
	Хувьцаат капитал		6,243,016	6,243,016
	Халаасны хувьцаа		(1,243,016)	-
	Нэмж төлөгдсөн капитал		-	4,441,896
	Дахин үнэлгээний нэмэгдэл		-	20,490
	Хуримтлагдсан ашиг		1,000,892	4,869,149
	Нийт эздийн өмчийн дүн		6,000,892	15,574,551
	Нийт өмч ба өр төлбөр		21,472,150	33,784,289

Уг санхүүгийн тайланг 2019 оны 3 дугаар сарын 19-д батлав.

Энэхүү санхүү байдлын тайланг 69-аас 89 дугаар хуудсан дах тодруулгуудын хамт унших бөгөөд тодруулгууд нь санхүүгийн тайлангийн нэг хэсгийг бүрдүүлнэ.

ОРЛОГЫН ДЭЛГЭРЭНГҮЙ ТАЙЛАН

мянган төгрөгөөр	Тодруулга	2017	2018
Даатгалын хураамжийн нийт орлого	18	22,533,093	27,786,499
Даатгалын хураамжийн буцаалт	18	(1,207,753)	(1,529,982)
Давхар даатгалын хураамжийн зардал	18	(11,243,874)	(9,807,090)
Даатгалын хураамжийн цэвэр орлого		10,081,466	16,449,427
Орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөцийн өөрчлөлт	18	(1,893,215)	(3,749,075)
Давхар даатгалын хойшлогдсон хураамжийн өөрчлөлт	18	(1,145,087)	(768,662)
Орлогод тооцсон хураамж		7,043,164	11,931,690
Нийт нөхөн төлбөрийн зардал	18	(4,705,634)	(4,324,094)
Давхар даатгагчийн хариуцсан нөхөн төлбөр	18	2,533,555	790,080
Буруутай этгээдийн хариуцсан нөхөн төлбөр	18	97,611	247,954
Нөхөн төлбөрийн цэвэр зардал		(2,074,468)	(3,286,060)
Нөхөн төлбөрийн нөөц сангийн өөрчлөлт	18	(444,324)	(424,881)
Нөхөн төлбөрийн нөөц сангийн давхар даатгагчид ногдох хэсгийн өөрчлөлт	18	379,999	(166,407)
Учирч болзошгүй хохирлын нөөц сангийн өөрчлөлт	18	(242,532)	(47,858)
Зардалд тооцсон нөхөн төлбөр		(2,381,325)	(3,925,206)
Даатгалын гэрээний зардал	19	(1,203,701)	(1,315,776)
Давхар даатгалын шимтгэлийн орлого	20	925,392	438,772
Хөрөнгө оруулалтын орлого	21	1,226,959	2,248,376
Даатгалын үйл ажиллагааны ашиг		5,610,489	9,377,856
Хүү, эрхийн шимтгэлийн орлого		28,145	28,082
Бусад орлого		62,809	74,650

ОРЛОГЫН ДЭЛГЭРЭНГҮЙ ТАЙЛАН

(үргэлжлэл)

мянган төгрөгөөр	Тодруулга	2017	2018
Ерөнхий ба удирдлагын зардал	22	(3,522,843)	(3,986,955)
Борлуулалт, маркетингийн зардал	23	(517,291)	(608,100)
Бусад зардал	24	(416,597)	(555,127)
Гадаад валютын ханшийн зөрүүний олз		28,366	81,781
Биет болон биет бус хөрөнгө данснаас хассаны гарз		(8,004)	(38,566)
Бусад алдагдал		(4,345,415)	(5,004,235)
Татвар төлөхийн өмнөх ашиг (19+27)		1,265,074	4,373,621
Орлогын татварын зардал	25	(162,548)	(505,364)
Татварын дараах ашиг		1,102,526	3,868,257
Бусад дэлгэрэнгүй орлого			
Үнэт цаасны дахин үнэлгээний нэмэгдэл		-	20,490
Тайлант жилийн нийт дэлгэрэнгүй орлого		1,102,526	3,888,747
Нэгж хувьцаанд ногдох суурь ашиг		0.177	0.623

Энэхүү орлогын дэлгэрэнгүй тайланг 69-аас 89 дугаар хуудсан дах тодруулгуудын хамт унших бөгөөд тодруулгууд нь санхүүгийн тайлангийн нэг хэсгийг бүрдүүлнэ.

ӨМЧИЙН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ТАЙЛАН

мянган төгрөгөөр	Хувьцаат капитал	Халаасны хувьцаа	Нэмж төлөгдсөн капитал	Үнэт цаасны дахин үнэлгээний нэмэгдэл	Хуримтлагдсан ашиг / (алдагдал)	Нийт
2017.01.01-ний байдлаар	6,243,016	(1,243,016)	-	-	(101,634)	4,898,366
Тайлант жилийн ашиг	-	-	-	-	1,102,526	1,102,526
2017.12.31-ний байдлаар	6,243,016	(1,243,016)	-	-	1,000,892	6,000,892
Тайлант жилийн ашиг	-	-	-	-	3,868,257	3,868,257
Өмчид гарсан өөрчлөлт	-	1,243,016	4,441,896	-	-	5,684,912
Бусад дэлгэрэнгүй орлого	-	-	-	20,490	-	20,490
2018.12.31-ний байдлаар	6,243,016	-	4,441,896	20,490	4,869,149	15,574,551

Энэхүү өмчийн өөрчлөлтийн тайланг 69-аас 89 дугаар хуудсан дах тодруулгуудын хамт унших бөгөөд тодруулгууд нь санхүүгийн тайлангийн нэг хэсгийг бүрдүүлнэ.

МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН

мянган төгрөгөөр	2017	2018
Үндсэн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ		
Даатгалын хураамжийн орлого	19,064,203	21,581,831
Давхар даатгалын нөхөн төлбөр	65,639	243,513
Бусад мөнгөн орлого	65,392	2,663,208
Ажиллагчдад төлсөн	(1,443,129)	(2,094,710)
Нийгмийн даатгалын байгууллагад төлсөн	(366,876)	(465,100)
Бараа материал худалдан авахад төлсөн	(15,928)	(4,153)
Давхар даатгагчид төлсөн давхар даатгалын хураамж	(9,586,830)	(10,060,111)
Нөхөн төлбөрт төлсөн	(3,955,257)	(4,245,308)
Үүнээс: Сайн дурын даатгалын	(2,496,255)	(3,501,883)
Албан журмын даатгалын	(1,459,002)	(743,425)
Даатгалын төлөөлөгчийн шимтгэл	(80,567)	(96,165)
Даатгалын зуучлагчид төлсөн төлбөр	(426,213)	(496,281)
Түлш шатахуун, тээврийн хөлс, сэлбэг хэрэгсэлд төлсөн	(79,496)	(69,167)
Татварын байгууллагад төлсөн	(263,286)	(865,300)
Даатгалын төлбөрт төлсөн	(955)	(1,957)
Бусад мөнгөн зарлага	(1,617,975)	(3,036,745)
Үндсэн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	1,358,722	3,053,555
Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ		
Үндсэн хөрөнгө борлуулсны орлого	-	31,365
Хөрөнгө оруулалт борлуулсны орлого	4,229,569	6,181,039
Хүлээн авсан хүүний орлого	591,315	2,012,377
Үндсэн хөрөнгө олж эзэмшихэд төлсөн	(54,425)	(115,761)
Хөрөнгө оруулалт олж эзэмшихэд төлсөн	(8,039,530)	(15,862,327)
Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	(3,273,070)	(7,753,307)
Санхүүгийн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ		
Хувьцаа болон өмчийн бусад үнэт цаас гаргаснаас хүлээн авсан	-	5,976,848
Санхүүгийн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	-	5,976,848
Бүх цэвэр мөнгөн гүйлгээ	(1,914,348)	1,277,096
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	3,719,555	1,805,207
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	1,805,207	3,082,303

Энэхүү мөнгөн гүйлгээний тайланг 69-аас 89 дугаар хуудсан дах тодруулгуудын хамт унших бөгөөд тодруулгууд нь санхүүгийн тайлангийн нэг хэсгийг бүрдүүлнэ.

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД

1. Үйл ажиллагааны онцлог, ерөнхий мэдээлэл

Компани нь 2011 оны 4 дүгээр сарын 26-нд “Мандал Женерал” ХХК нэртэйгээр Монгол улсад үүсгэн байгуулагдсан бөгөөд Санхүүгийн зохицуулах хорооны 2011 оны 6 дугаар сарын 02-ны өдрийн 146 дугаар тогтоолоор “Ердийн даатгалын үйл ажиллагаа” эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг авсны дараа албан ёсны нэрээ “Мандал Женерал Даатгал” ХХК болгон өөрчилж, ердийн даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх болсон байна. 2017 оны 1 дүгээр сарын 27-ны өдөр “Мандал даатгал” гэж нэрээ өөрчилсөн.

Компани нь 2018 онд нийт хувьцааныхаа 25 хувийг олон нийтэд санал болгон үнэт цаасны анхдагч зах зээл дээр арилжаалж, 2018 оны 9 дүгээр сарын 21-нд хувьцаат компанийн хэлбэрт шилжин Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн газарт бүртгүүлсэн. Тодруулга 31.1-с хувьцаа эзэмшил, хяналтын харилцааны талаарх мэдээллийн дэлгэрэнгүйг харна уу.

Үйл ажиллагааны чиглэл: Ердийн даатгалын үйл ажиллагааны хүрээнд Гэнэтийн осол, эмчилгээний зардлын, Хөрөнгийн, Авто тээврийн хэрэгслийн, Барилга угсралтын, Ачааны, Агаарын хөлгийн, Авто тээврийн хэрэгслийн жолоочийн хариуцлагын, Жолоочийн хариуцлагын албан журмын, Газар тариалангийн, Мал амьтдын, Хариуцлагын, Санхүүгийн, Зээлийн, Итгэлцлийн, Төмөр замын болон усан замын тээврийн хэрэгслийн, Төмөр замын эсхүл усан замын тээврийн хэрэгслийг өмчлөх, эзэмших, ашиглахтай холбоотой хариуцлагын, Агаарын хөлгийг өмчлөх, эзэмших, ашиглахтай холбоотой хариуцлагын зэрэг даатгалын төрөл байна.

Компанийн хүний нөөц: Компанийн ажилтнуудын дундаж тоо 2018 оны туршид 105 (2017 онд: 100) байсан.

Бүртгэгдсэн хаяг: Компани нь Монгол улс, Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг, 1-р хороо, Чингисийн өргөн чөлөө, “Паркплейс Оффис” барилгын 1, 3, 5 дугаар давхруудад байрлан үйл ажиллагаагаа явуулж байна.

Компани одоогоор 17 хэлбэрийн даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэн, 3 салбартайгаар ажиллаж байна.

2. Санхүүгийн тайлан бэлтгэх суурь

2.1 Үндсэн зарчим

Эдгээр санхүүгийн тайланг Нягтлан бодох бүртгэлийн Олон улсын стандартын зөвлөл (“НББОУСЗ”)–өөс баталсан Санхүүгийн тайлагналын Олон улсын стандарт (“СТОУС”)–д нийцүүлэн 2015 оны 11 дүгээр сарын 9-ний өдрийн Сангийн сайд болон Санхүүгийн зохицуулах хорооны даргын хамтарсан 306/307 тоот тушаалаар батлагдсан “Нягтлан бодох бүртгэлийн заавар, дансны жагсаалт, санхүүгийн тайлангийн маягт, тодруулга, санхүүгийн тайлан, тодруулга бэлтгэх заавар”-ын дагуу бэлтгэв.

2.2 Хэмжилтийн суурь

Эдгээр санхүүгийн тайланг бодит үнэ цэнээр илэрхийлэгдсэн тодорхой санхүүгийн хэрэглүүрээс бусдаар түүхэн өртгийн сууриар бэлтгэсэн.

2.3 Үйл ажиллагааны ба толилуулгын валют

Монгол улсын мөнгөн тэмдэгт Төгрөг нь Компанийн үндсэн үйл ажиллагаа болон ажил гүйлгээний эдийн засгийн бодит байдлыг хамгийн тохиромжтой илэрхийлж байгаа учраас төгрөг нь уг Компанийн үйл ажиллагааны валют юм.

Санхүүгийн тайлангуудын хэрэглэгчдэд хамгийн тохиромжтой гэж удирдлага үзэж байгаа учраас эдгээр санхүүгийн тайлангуудыг (өөрөөр заагаагүй бол) Монгол төгрөгөөр толилуулна. Монгол төгрөгөөр илэрхийлсэн санхүүгийн бүх мэдээлэл мянган төгрөгөөр бүхэлтгэн илэрхийлэгдсэн.

2.4 Тооцоолол ба үнэлэмжийн хэрэглээ

Санхүүгийн тайланг СТОУС-д нийцүүлэн бэлтгэх үйл явц нь удирдлагаас санхүүгийн тайлангийн өдрөөр тайлагнасан хөрөнгө, өр төлбөрийн дүн болон тайлант хугацааны орлого, зарлагын тайлагнасан дүнд нөлөөлөх чухал таамаглал тооцоолол хийхийг шаарддаг.

Эдгээр тооцоолол нь тухайн үйл явдал, үйл ажиллагааны талаарх удирдлагын хамгийн сайн мэдлэг дээр суурилсан байдаг боловч, бодит үр дүн нь эцсийн дүндээ эдгээр тооцооллоос өөр байж болох бөгөөд анхны тооцоолол, түүний таамаглалыг тухайн нөхцөл байдал, тухайн жилд нь тохируулан өөрчилж болно.

Даатгалын нөөц сангийн тооцоолол

Компанийн актуарч нь Санхүүгийн зохицуулах хорооноос гаргасан Ердийн даатгалын нөөц сан бүрдүүлэх, зарцуулах, түүнд хяналт тавих журмын дагуу даатгалын хураамжийн нөөц болон даатгалын нэхэмжлэлийн нөөц сангуудыг тооцоолдог.

Орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөцийг (ОТХН) даатгагчийн даатгалын хариуцлага дуусаагүй байгаа даатгалын гэрээ бүрийн хувьд “хувь тэнцүүлсэн арга”-аар буюу тайлагналын өдрөөр даатгалын гэрээний хүчинтэй үлдэх хугацаанд хувь тэнцүүлэн тооцсон даатгалын хураамжийн хэсгүүдийн нийлбэрээр тодорхойлдог.

Учирсан боловч мэдэгдээгүй хохирлын нөөц санг (УБМХНС) даатгагч даатгалын хэлбэр тус бүрээр үнэн зөв бөгөөд бодитой статистик тулгуурлан актуар аргачлалаар тооцоолсон даатгагчийн хамгийн сайн төсөөлөлд үндэслэн тооцно. Тухайн нөөцийг тайлант хугацааны эцсийн байдлаар учирсан боловч мэдэгдээгүй байгаа хохиролд зориулан байгуулна.

Мэдсэн боловч төлөөгүй хохирлын нөөц санд (МБТХНС) тайлангийн хугацаанд даатгуулагч эсхүл даатгалын гэрээнд заагдсан холбогдох бусад этгээдээс даатгагчид тухайн гэрээнд заасан аливаа хэлбэрээр /бичгээр, утсаар, и-мэйлээр болон бусад/ мэдэгдсэн даатгалын тохиолдлоос үүсэх даатгагчийн урьдчилан тооцоолсон хариуцлагын хэмжээ болон тайлангийн хугацаанд төлөгдөөгүй үлдсэн нэхэмжлэлийн хэмжээ хамаарна.

Учирч болзошгүй хохирлын нөөц санг (УБХНС) даатгагчийн хүчин төгөлдөр даатгалын гэрээнүүдийн хувьд өмнөх тайлант хугацааны эцэс дэх учирч болох хохирол болон үйл ажиллагааны зардлын нийлбэр нь орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөцөөс давсан тохиолдолд тухайн нэмэгдэл хариуцлагын хэмжээгээр тооцно.

3. Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлогууд

3.1 Гадаад валют

Гадаад валютаарх ажил гүйлгээ

Санхүүгийн тайланг бэлтгэхэд үйл ажиллагааны валютаас бусад валютаарх ажил гүйлгээг ажил гүйлгээ гарсан өдөр Монгол банкнаас зарласан ханшаар бүртгэнэ. Тайлант хугацаа

бүрийн эцэст гадаад валютаар илэрхийлэгдсэн мөнгөн зүйлсийг Монгол банкнаас тайлагналын өдрөөр зарласан ханшийг ашиглан дахин хөрвүүлэх бөгөөд 2018 оны 12 дугаар сарын 31-нд төгрөгийн 1 ам.доллартай харьцах ханш 2,642.92 төгрөг (2017 оны 12 дугаар сарын 31-нд: 1 ам.доллар 2,427.13 төгрөг) байв. Мөнгөн бус зүйлсийг дахин хөрвүүлэхгүй бөгөөд бодит үнэ цэнэ тодорхойлогдсон өдрийн ханшаар дахин хөрвүүлсэн гадаад валютаар илэрхийлэгдсэн бодит үнэ цэнээр бүртгэсэн мөнгөн бус зүйлсээс бусад мөнгөн бус зүйлсийг ажил гүйлгээ гарсан өдрийн валютын ханшийг ашиглан хөрвүүлсэн түүхэн өртгөөр хэмжинэ.

Мөнгөн зүйлсийг дахин хөрвүүлэх болон төлбөр тооцоо хийхэд үүссэн ханшийн зөрүүг тухайн хугацааны ашиг, алдагдалд багтаана. Мөнгөн бус зүйлсийн хөрвүүлгээс үүссэн ханшийн зөрүүний олз, гарзыг шууд өмчид хүлээн зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд бодит үнэ цэнээр илэрхийлэгдсэн мөнгөн бус зүйлсийн дахин хөрвүүлгээс үүссэн ханшийн зөрүүг тайлант хугацааны ашиг, алдагдалд багтаана.

3.2 Даатгалын хөрөнгө

Даатгалын нөөцийн давхар даатгагчид ногдох хэсгийг тайлагналын өдөр УБМХНС болон МБТХНС-ийн тайлант хугацаанд давхар даатгагчид ногдох хэсгийг актуарчийн тооцоолсон дүнгээр бүртгэдэг.

Давхар даатгалын хойшлогдсон хураамж нь давхар даатгалын хураамжийн давхар даатгалын гэрээний хугацаатай уялдуулан хувь тэнцүүлэх аргаар тооцоолж тайлант хугацаанд зардлаар хүлээн зөвшөөрөөгүй хэсэг юм.

Давхар даатгалын хойшлогдсон хураамжийн үлдэгдлийг давхар даатгалын хариуцлага эхэлсэн бөгөөд тайлагналын өдрөөр давхар даатгагчийн даатгалын хариуцлага дуусаагүй байгаа давхар даатгалын гэрээ тус бүрийн хувьд гэрээний үлдэх хугацаанд хувь тэнцүүлэх аргаар тооцдог.

Даатгалын орлогын шимтгэлийн хойшлогдсон зардал нь даатгалын гэрээг олж бэлтгэхтэй холбогдон гарсан зардлын тайлант хугацаанд зардлаар хүлээн зөвшөөрөөгүй хэсэг байдаг.

Тухайлбал зуучлагч болон төлөөлөгчийн даатгалын орлогын шимтгэлийн хойшлогдсон зардал, даатгалын хураамжийн дүнтэй хамааралтай гарсан даатгалын гэрээний хойшлогдсон бусад зардлаас бүрддэг.

3.3 Даатгалын бүтээгдэхүүн

Компани нь ердийн даатгалын бүх нийтлэг хэлбэрийг хамарсан даатгалын бүтээгдэхүүнүүд санал болгодог. Компанийн үндсэн бүтээгдэхүүний хэлбэрүүд нь:

- Гэнэтийн осол, эмчилгээний зардлын даатгал,
- Хөрөнгийн даатгал,
- Барилга угсралтын даатгал,
- Ачааны даатгал,
- Тээврийн хэрэгслийн даатгал, жолоочийн хариуцлагын даатгал,
- Хариуцлагын даатгал,
- Санхүүгийн даатгал,
- Зээлийн даатгал гэх мэт байна.

3.4 Даатгалын нөөц сан

Нөөц сан нь Орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөц (ОТХН), Учирсан боловч мэдэгдээгүй хохирлын нөөц сан (УБМХНС), Мэдсэн боловч төлөөгүй хохирлын нөөц сан (МБТХНС), Учирч болзошгүй хохирлын нөөц сан (УБХНС)-уудаас бүрдэнэ.

ОТХН-д даатгалын гэрээний хугацаатай уялдуулан хувь тэнцүүлэх аргаар тооцоолж тайлант хугацаанд орлогоор хүлээн зөвшөөрөөгүй байгаа даатгалын хураамжийн хэсэг ордог.

УБМХНС-г тайлагналын өдөр болон түүнээс өмнөх хугацаанд даатгалын тохиолдол нь болсон боловч даатгагчид мэдэгдээгүй байгаа даатгалын нөхөн төлбөрийг барагдуулахад шаардагдах дүнгээр хэмждэг.

УБХНС-г тайлангийн хугацаанд даатгалын нөхөн төлбөрийн бодит түвшин нь тооцоолсон нөхөн төлбөрөөс давсан тохиолдолд тухайн хэсгийг нөхөн төлөхөд зориулсан нөөц сангаар хэмждэг.

3.5 Үндсэн хөрөнгө

Ажил үйлчилгээний зорилгоор ашиглаж буй машин, тоног төхөөрөмж, компьютер, дагалдах хэрэгсэл, тавилга эд хогшил зэрэг хөрөнгүүдийг санхүүгийн тайланд дараа үеийн хуримтлагдсан элэгдэл болон хорогдуулгыг хассан дүнгээр тайлагнана.

Үндсэн хөрөнгийн данснаас хассан, ашиглалтаас гаргаснаас үүссэн олз, гарзыг тухайн хөрөнгийн борлуулалт болон дансны үнийн зөрүүгээр тодорхойлох ба олз, гарзыг ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрнө.

Тусад нь бүртгэсэн үндсэн хөрөнгийн бүрэлдэхүүн хэсгийг солих зардлыг уг данснаас хассан бүрэлдэхүүн хэсгийн дансны үнээр капиталжуулна. Бусад дараа үеийн зардал ирээдүйд эдийн засгийн үр өгөөж өгөхөөр бол капиталжуулна. Засвар үйлчилгээ гэх мэт бусад бүх зардлыг үүссэн дүнгээр нь ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрнө.

Элэгдлийг хөрөнгө тус бүрийн ашиглах хугацаагаар шулуун шугамын аргаар тооцож, ашиг алдагдлаар тусгана. Хөрөнгийг ашиглах боломжтой болсон үед элэгдүүлж эхлэнэ. Хөрөнгийн ашиглах хугацааг дараах байдлаар тогтооно.

Автомашин	- 10 жил
Тавилга, эд хогшил	- 10 жил
Компьютер, дагалдах хэрэгсэл	- 3 жил
Бусад	- 10 жил

3.6 Биет бус хөрөнгө

Компани худалдан авсан хязгаарлагдмал ашиглах хугацаатай биет бус хөрөнгийг өртгөөс хуримтлагдсан хорогдлыг хассан дүнгээр тайлагнана.

Хорогдлыг биет бус хөрөнгийн ашиглах хугацаагаар шулуун шугамын аргаар тооцож, ашиг алдагдлаар тусгах ба биет бус хөрөнгийн ашиглах хугацаа 3 жил байна.

3.7 Хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгө

Түрээсийн орлого олох болон капиталын үнийг өсгөх зорилгоор эзэмшиж буй хөрөнгө буюу хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгийг тээврийн зардлыг багтаасан өртгөөр анх хүлээн зөвшөөрнө. Анх хүлээн зөвшөөрсний дараа бодит үнэ цэнээр хэмждэг.

Хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгийн бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтөөс үүссэн олз, гарзыг тухайн үүссэн үеийн ашиг алдагдалд хамруулна.

Хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгөөс олсон түрээсийн орлого болон үйл ажиллагааны зардлыг орлого, бусад зардлаар тус тус бүртгэнэ.

3.8 Санхүүгийн хэрэглүүр

Хүлээн зөвшөөрөлт, анхдагч хэмжилт ба үл хүлээн зөвшөөрөлт

Компани тухайн санхүүгийн хэрэглүүрийн гэрээний заалтуудын нэг хэсэг болсон үед санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөрийг хүлээн зөвшөөрдөг.

Санхүүгийн хөрөнгөөс бий болох мөнгөний урсгал дах гэрээний эрх дуусгавар болоход эсвэл санхүүгийн хөрөнгө ба бүх бодит эрсдэл, шагнал шилжихэд санхүүгийн хөрөнгийг үл хүлээн зөвшөөрнө.

Санхүүгийн өр төлбөрийг барагдуулсан, чөлөөлсөн, хүчингүй болгосон эсвэл хугацаа дууссан үед нь үл хүлээн зөвшөөрнө.

Бодит үнэ цэнээр анхлан хэмжсэн бөгөөд ашиг, алдагдлын дараах бодит үнэ цэнээр илэрхийлснээс бусад санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөрийг анх бодит үнэ цэнэ дээр ажил гүйлгээний өртгийг нэмсэн дүнгээр хэмжинэ.

Санхүүгийн хөрөнгийн ангилал ба анхны хэмжилт

СТОУС 15-ын дагуу ажил гүйлгээний үнээр хэмждэг дансны авлагаас бусад санхүүгийн хөрөнгийг анх бодит үнэ цэнээр нь хэмжинэ.

Санхүүгийн хөрөнгийг дараах байдлаар ангилна. Үүнд:

- Хорогдуулсан өртөг
- Бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг ашиг, алдагдалд илэрхийлэх санхүүгийн хөрөнгө
- Бусад дэлгэрэнгүй орлогоорх бодит үнэ цэнэ

Санхүүгийн хөрөнгүүдээ дараах зүйлсийг харгалзан үзэж, ангилна:

- Санхүүгийн хөрөнгийг удирдах тухайн аж ахуйн нэгжийн бизнесийн загвар
- Санхүүгийн хөрөнгийн гэрээнд тусгасан мөнгөн урсгалын шинж чанар.

Санхүүгийн хөрөнгийн дараа үеийн хэмжилт

Санхүүгийн хэрэглүүрийн ангилал нь түүний хэмжилт, санхүүгийн хэрэглүүрийн үр дүнд бий болсон орлого, зарлагыг ашиг, алдагдлаар эсвэл шууд бусад дэлгэрэнгүй орлогод хүлээн зөвшөөрөх эсэхэд чухал хамааралтай.

I. Хорогдуулсан өртгөөр хэмжих санхүүгийн хөрөнгө

Дараах нөхцөлүүд зэрэг биелсэн тохиолдолд санхүүгийн хөрөнгийг хорогдуулсан өртгөөр хэмжинэ:

- Санхүүгийн хөрөнгө нь 'гэрээний мөнгөн урсгалыг цуглуулах зорилгоор эзэмших' бизнесийн загварт хамаарах,
- Санхүүгийн хөрөнгө нь SPPI буюу хүү ба үндсэн төлбөрийн төстийн шалгуурыг хангасан.

Анхны хүлээн зөвшөөрөлтийн дараагаар эдгээрийг хорогдуулсан өртгөөр үр ашигт хүүгийн аргыг ашиглан хэмжинэ. Дискаунтчилсан дүн нь материаллаг бус бол орхигдуулж болно. Компанийн мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө, дансны болон ихэнх бусад авлага нь санхүүгийн хэрэглүүрийн уг ангилалд хамаарах бөгөөд өмнө нь НББОУС 39-ын дагуу хугацааны эцэс хүртэл эзэмших ангилалд бүртгэгдсэн үнэт цаасыг мөн уг ангилалд хамруулна.

II. Бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг ашиг, алдагдалд илэрхийлэх санхүүгийн хөрөнгө

Хорогдуулсан өртөг эсвэл бусад дэлгэрэнгүй орлогоорх бодит үнэ цэнээр хэмжиж, ангилах шаардлагад нийцэхгүй байгаа санхүүгийн хөрөнгүүдийг ашиг эсвэл алдагдалаарх бодит үнэ цэнээр хэмжинэ.

Түүнчлэн SPPI буюу хүү ба үндсэн төлбөрийн төстийг хангахгүй санхүүгийн хөрөнгийг түүний бизнесийн загвараас үл хамааран уг ангилалд бүртгэнэ. Өмчийн хэрэглүүрийг уг ангилалд хамруулна.

III. Бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг бусад дэлгэрэнгүй орлогод илэрхийлэх санхүүгийн хөрөнгө

Дараах нөхцөлүүд зэрэг биелсэн тохиолдолд санхүүгийн хөрөнгүүдийг бусад дэлгэрэнгүй орлогоорх бодит үнэ цэнээр хэмжинэ:

- Хөрөнгө нь 'цуглуулах мөн борлуулахаар эзэмших' бизнесийн загварт хамаардаг болон
- Санхүүгийн хөрөнгө нь SPPI буюу хүү ба үндсэн төлбөрийн төстийн шалгуурыг хангасан. Компани ерөнхийдөө бүх санхүүгийн хөрөнгөө төлбөр тооцоо хийх өдрийн бүртгэлээр хүлээн зөвшөөрдөг. Санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнэ буурсан эсэх талаарх үнэлгээг ядаж тайлант хугацааны эцэс бүрт хийнэ.

Дансны ба бусад авлага

Эргэлтийн дансны авлагыг бодит үнэ цэнээр анхлан хүлээн зөвшөөрнө. Харин дараа үед хорогдсон өртгөөс үнэ цэнийн бууралтын нөөцийг хассан дүнгээр хэмжинэ. Дансны авлагын үнэ цэнийн бууралтын нөөцийг Компани уг авлагыг анхдагч нөхцлийн дагуу бүгдийг цуглуулах боломжгүй болсон гэсэн бодит нотолгоотой болсон үед байгуулна. Зээлдэгчид учирсан санхүүгийн томоохон бэрхшээл, гэрээ үл биелүүлэх болон төлөлт удаашрах зэрэг нь уг дансны авлагын үнэ цэнэ буурсныг илтгэнэ. Нөөцийн дүн нь хөрөнгийн дансны үнэ болон анхдагч үр ашигт хүүний түвшингээр дискаунтчилсан ирээдүйд орохоор тооцоолсон мөнгөн гүйлгээ хоорондын зөрүү юм.

Авлагын хасагдуулгын үлдэгдлийг тайлант хугацааны ашиг, алдагдалд тусгасан төлбөр эсвэл орлогыг бүртгэж тохируулна. Харилцагчийн дансны үлдэгдэлтэй холбоотой данснаас хассан аливаа дүнг өмнө нь байсан найдваргүй авлагын хасагдуулгаас хасна. Цуглуулах боломжгүй гэж үзсэн бүх дансны авлагыг данснаас хасна.

Бэлэн мөнгө ба банкн дахь үлдэгдэл

Компанийн бэлэн мөнгө ба банкин дах үлдэгдэл нь гар дээрх бэлэн мөнгө, банкн дахь дансд болон замд яваа бэлэн мөнгөөс бүрдэнэ.

Санхүүгийн өр төлбөрийн ангилал ба дараа үеийн хэмжилт

Компанийн санхүүгийн өр төлбөрт зээл ба зээллэг, санхүүгийн түрээсийн өр төлбөрийг багтаасан Дансны ба бусад өглөг орно. Компанийн санхүүгийн өр төлбөрийн төрөлжүүлсэн хураангуйг тодруулга 21.2-д харуулав.

I. Зээл ба зээллэг

Зээл ба зээллэгийг зээллэгтэй холбоотой гаргалтын зардлын цэвэр дүн буюу бодит үнэ цэнээр анхлан хүлээн зөвшөөрнө. Анхдагч хүлээн зөвшөөрөлтийн дараагаар зээл ба зээллэг нь өртөг болон үр ашигт хүүгийн сууриарх зээллэгийн хугацааны турш ашиг алдагдалд хүлээн зөвшөөрсөн төлөх үеийн үнийн зөрүүний хамт хорогдлын өртгөөр илэрхийлэгдэнэ. Хөрөнгийн нэг хэсэг болгон капиталжуулсан бэлтгэл шаардлагатай хөрөнгийн худалдан авалт, барилга эсвэл үйлдвэрлэлд шууд холбоотой зээлийн өртгөөс бусад зээллэгтэй холбоотой үүссэн хүү болон бусад зардлыг санхүүгийн зардлын хэсгээр хүлээн зөвшөөрнө.

II. Дансны ба бусад өглөг

Дансны ба бусад өглөгийг бодит үнэ цэнээр, дараа үед хорогдуулсан өртгөөр илэрхийлнэ.

3.9 Өмч

Компанийн гаргасан өмчийн хэрэглүүрийг хүлээж авсан орлогоор бүртгэнэ. Хувьцаат капитал нь гаргасан хувьцааны нэрлэсэн үнийг илэрхийлнэ. Нэмж төлөгдсөн капиталд хувьцаат капитал гаргаснаас хүлээж авсан аливаа урамшуулал орно. Хуримтлагдсан ашигт тайлант болон өмнөх хугацааны бүх ашиг багтана.

Ногдол ашгийг зарласан хугацаанд нь өр төлбөрөөр хүлээн зөвшөөрнө.

3.10 Орлогын албан татвар

Тайлант үеийн татвар гэдэг нь тайлант оны эцсээр хүчинтэй болсон эсвэл хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй татварын хувь хэмжээг ашиглан тухайн оны татвар ногдох орлогод төлөх татварын өглөг болон өмнөх онуудтай холбоотой татварын өглөгийн залруулга юм.

3.11 Орлогын хүлээн зөвшөөрөлт

Орлого нь тайлант хугацаанд хөрөнгийн дотогшлох урсгал болон хөрөнгийн сайжруулалт, эсвэл хувь нийлүүлэгчдээс оруулсан хөрөнгөтэй холбоогүйгээр өөрийн хөрөнгийг нэмэгдүүлж, өр төлбөрийг бууруулах хэлбэрээр гарах эдийн засгийн үр өгөөжийн өсөлт юм.

Даатгалын орлогод даатгалын хураамжийн орлого, давхар даатгалын шимтгэлийн орлого, давхар даатгагчийн хариуцсан нөхөн төлбөр, буруутай этгээдийн хариуцсан нөхөн төлбөр, хөрөнгө оруулалтын орлого зэрэг хамаарна.

Даатгалын бус орлого, олзод түрээсийн орлого, үйл ажиллагааны бусад орлого, үйл ажиллагааны бус бусад олз, гарз багтана.

Орлогыг дараах нөхцөл бүрдсэнээр хүлээн зөвшөөрнө.

- Орлогын дүнг бодитой тооцон гаргах боломжтой,
- Ажил гүйлгээний эцсийн өгөөжийг хүртэх магадлалтай байх

Орлогыг хүлээн авсан мөнгө эсвэл үүссэн авлагын бодит үнэ цэнээр үнэлнэ.

Даатгалын орлогод даатгалын хураамжийн орлого, давхар даатгалын шимтгэлийн орлого, давхар даатгагчийн хариуцсан нөхөн төлбөр, буруутай этгээдийн хариуцсан нөхөн төлбөр, хөрөнгө оруулалтын орлого зэрэг багтдаг.

Даатгалын гэрээний үндсэн дээр даатгуулагч даатгалын зүйлээ даатгуулсны төлөө даатгагчид төлөх төлбөрийг Даатгалын хураамжийн орлогоор хүлээн зөвшөөрч бүртгэдэг.

Давхар даатгагчтай давхар даатгалын гэрээ байгуулсны төлөө давхар даатгагчаас төлөх шимтгэлийг Давхар даатгалын шимтгэлийн орлогоор хүлээн зөвшөөрч бүртгэдэг.

Давхар даатгалын гэрээний дагуу давхар даатгагчаас авсан буюу авахаар тохиролцсон даатгалын нөхөн төлбөрийг Давхар даатгагчийн хариуцсан нөхөн төлбөрөөр хүлээн зөвшөөрч бүртгэдэг.

Даатгалын зүйлд даатгалын эрсдэл тохиолдож даатгагчаас нөхөн төлбөрийг даатгуулагчид төлсөн бөгөөд тухайн нөхөн төлбөрийн зарим хэсгийг эсвэл бүхэлд нь буруутай этгээдээр нөхөн төлүүлсэн хэмжээг Буруутай этгээдийн хариуцсан нөхөн төлбөрөөр хүлээн зөвшөөрч бүртгэдэг.

Нөөц сангийн хөрөнгө, дүрмийн сангийн хөрөнгө болон тайлант үед хийх төлбөрийн хэмжээнээс давсан сул чөлөөтэй хөрөнгийг арвижуулах зорилгоор байршуулснаар олсон орлого, олзыг Хөрөнгө оруулалтын орлогоор хүлээн зөвшөөрч бүртгэдэг.

3.12 Даатгалын зардал

Давхар даатгалын хураамж нь давхар даатгалын гэрээний үндсэн дээр даатгагч өөрийн даатгалын эрсдлийг давхар даатгагчид шилжүүлсний төлөө төлөх төлбөр байна.

Даатгалын хураамжийн буцаалт нь даатгалын гэрээ цуцлагдахад гэрээний үлдэх хугацаанд ногдох хураамжаас гэрээнд заасны дагуу даатгуулагчид өгөх даатгалын хураамж байна.

Орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөцийн өөрчлөлт нь ОТХНөөцийг байгуулах болон зарцуулах зориулалт бүхий орлого, зардлын данс юм. ОТХНөөцийг нэмж байгуулах үед зардал, бууруулж байгуулах үед орлого утгатай байна.

Давхар даатгалын хойшлогдсон хураамжийн өөрчлөлт нь Давхар даатгалын хойшлогдсон хураамжийг байгуулах болон зарцуулах зориулалт бүхий орлого, зардлын данс юм. Давхар даатгалын хойшлогдсон хураамжийг нэмж байгуулах үед орлого, бууруулж байгуулах үед зардал утгатай байна.

Нөхөн төлбөрийн зардал гэж даатгалын зүйлд даатгалын гэрээнд заасан эрсдэл тохиолдож даатгагчаас хохирлыг барагдуулахаар олгож буй төлбөр байна.

Нөхөн төлбөрийн нөөц сангийн өөрчлөлт нь УБМХНС болон МБТХНСанг байгуулах болон зарцуулах зориулалт бүхий орлого, зардлын данс юм. УБМХНС болон МБТХНСанг нэмж байгуулах үед орлого, бууруулж байгуулах үед зардал утгатай байна.

Нөхөн төлбөрийн нөөцийн Давхар даатгагчид ногдох хэсгийн өөрчлөлт нь УБМХНС болон МБТХНСангийн давхар даатгагчид ногдох хэсгийг байгуулах болон зарцуулах зориулалт бүхий орлого, зардлын данс юм. Даатгалын нөөцийн Давхар даатгагчид ногдох УБМХНС болон МБТХНСанг нэмж байгуулах үед орлого, бууруулж байгуулах үед зардал утгатай байна.

Учирч болзошгүй хохирлын нөөц сангийн өөрчлөлт нь УБХНСанг байгуулахад зориулсан зардлын данс байна.

Даатгалын гэрээний зардал гэж даатгалын хураамжийн дүнтэй хамааралтай гарсан зардал байна.

3.13 Нэгж хувьцаанд ноогдох ашиг

Компани энгийн хувьцааны хувьд нэгж хувьцаанд ногдох суурь ашгийг тооцоолдог. Компанийн энгийн хувьцаа эзэмшигчдэд хамаарах цэвэр ашиг, алдагдлыг тайлант хугацааны туршид эргэлтэнд байсан энгийн хувьцааны жинлэсэн дундаж тоонд хуваах замаар нэгж хувьцаанд ногдох суурь ашгийг тооцоолдог.

4. Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө

мянган төгрөгөөр	2017	2018
Бэлэн мөнгө	10,353	4,505
Банкан дахь харилцах данс	817,936	1,855,965
Банк санхүүгийн байгууллагад байршуулсан хөрөнгө	870,899	1,221,833
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгөнд хуримтлуулж тооцсон хүүгийн авлага	106,019	-
Нийт	1,805,207	3,082,303

5. Даатгалын авлага

мянган төгрөгөөр	2017	2018
Даатгалын хураамжийн авлага	2,529,442	4,207,657
Буруутай этгээдээс авах авлага	91,092	215,791
Давхар даатгалаас авах авлага	1,781,915	393,531
Нийт	4,402,449	4,816,979

Эдгээр авлагын насжилтын шинжилгээг дор харуулав:

мянган төгрөгөөр	2017	2018
Хэвийн /30 хүртэл хоног/	2,652,602	4,734,520
Хугацаа хэтэрсэн /31-60 хоног/	1,236,768	43,420
Хэвийн бус /61-90 хоног/	158,841	7,090
Эргэлзээтэй /91-120 хоног/	-	4,825
Муу /121-ээс дээш хоног/	354,238	27,124
Нийт	4,402,449	4,816,979

“Мандал даатгал” ХК нь Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогодоо эргэлзээтэй авлагыг найдваргүй нь тодорхой болсон үед авлагын данснаас шууд хасах бодлого баримталдаг ба тайлант хугацаанд 544,702 мянган төгрөгийн (2017: 376,369 мянган төгрөг) авлагыг данснаас хассан байна.

6. Бусад санхүүгийн хөрөнгө

мянган төгрөгөөр	2017	2018
Бусад байгууллагаас авах авлага	388,312	294,720
Холбоотой талаас авах авлага	12,862	9,245
Нийт	401,174	303,965

7. Бусад санхүүгийн бус хөрөнгө

мянган төгрөгөөр	2017	2018
Нийгмийн даатгалын шимтгэл болон бусад татварын авлага	31,980	46,171
Бараа материал	21,928	23,543
Урьдчилж төлсөн зардал	128,477	1,163,443
Нийт	182,385	1,233,157

8. Хөрөнгө оруулалт

мянган төгрөгөөр	2017	2018
Банк, санхүүгийн байгууллагад байршуулсан хөрөнгө оруулалт	8,416,710	15,859,210
Үнэт цаасаар оруулсан хөрөнгө оруулалт	812,728	3,978,081
Нийт	9,229,438	19,837,291

Үнэт цаасаарх хөрөнгө оруулалт нь Засгийн газрын бонд, компанийн бондууд болон компанийн хувьцаа байна.

9. Даатгалын хөрөнгө

мянган төгрөгөөр	2017	2018
Давхар даатгалын хойшлогдсон хураамж	3,625,756	2,857,095
Нөхөн төлбөрийн нөөцийн давхар даатгагчид ногдох хэсэг - УБМХНС*	179,442	225,454
Нөхөн төлбөрийн нөөцийн давхар даатгагчид ногдох хэсэг - МБТХНС**	535,186	322,767
Даатгалын орлогын шимтгэлийн хойшлогдсон зардал - Даатгалын зуучлагч	34,779	20,800
Даатгалын орлогын шимтгэлийн хойшлогдсон зардал - Даатгалын төлөөлөгч	493,413	462,724
Нийт	4,868,576	3,888,840

*УБМХНС - Учирсан боловч мэдэгдээгүй хохирлын нөөцийн сан

**МБТХНС - Мэдсэн боловч төлөөгүй хохирлын нөөцийн сан

10. Үндсэн хөрөнгө

мянган төгрөгөөр	Машин тоног төхөөрөмж, тээврийн хэрэгсэл	Тавилга эд хогшил	Компьютер, бусад хэрэгсэл	Бусад үндсэн хөрөнгө	Нийт дүн
Өртөг					
2017 оны 1 дүгээр сарын 1-ний өдрөөр	172,509	159,659	224,601	20,805	577,574
Нэмэгдсэн	3,552	8,865	48,868	24,348	85,633
Хасагдсан	(21,624)	(132)	(5,258)	-	(27,014)
2018 оны 1 дүгээр сарын 1-ний өдрөөр	154,437	168,392	268,211	45,153	636,193
Нэмэгдсэн	78,585	65,272	66,702	11,674	222,233
Хасагдсан	(125,304)	(42,830)	(4,548)	(6,574)	(179,256)
2018 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр	107,718	190,834	330,365	50,253	679,170
Хуримтлагдсан элэгдэл					
2017 оны 1 дүгээр сарын 1-ний өдрөөр	68,044	47,491	165,282	3,039	283,856
Байгуулсан элэгдэл	15,931	16,428	41,576	3,353	77,288
Данснаас хассан хөрөнгийн элэгдэл	(10,610)	(63)	(3,234)	-	(13,907)
2018 оны 1 дүгээр сарын 1-ний өдрөөр	73,365	63,856	203,624	6,392	347,237
Байгуулсан элэгдэл	15,877	16,034	43,835	4,464	80,210
Данснаас хассан хөрөнгийн элэгдэл	(74,596)	(19,336)	(3,294)	(3,018)	(100,244)

2018 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр	14,646	60,554	244,165	7,838	327,203
Үлдэгдэл өртөг					
Эхний үлдэгдэл	81,072	104,536	64,587	38,761	288,956
Эцсийн үлдэгдэл	93,072	130,280	86,200	42,415	351,967

Зээлийн барьцаанд тавьсан хөрөнгө байхгүй байна.

2018 онд 222,233 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгө (2017: 85,633 мянган төгрөг) худалдан авсан байна.

Элэгдлийн зардлыг Орлогын дэлгэрэнгүй тайлангийн Ерөнхий ба удирдлагын зардалд тусгадаг.

11. Биет бус хөрөнгө

мянган төгрөгөөр	Компьютерийн програм хангамж	Нийт
Өртөг		
2017 оны 1 дүгээр сарын 1-ээрх	155,250	155,250
Нэмэгдсэн	-	-
Хасагдсан	-	-
2017.12.31	155,250	155,250
Нэмэгдсэн	37,000	37,000
Хасагдсан	-	-
2018 оны 12 дугаар сарын 31-ээрх	192,250	192,250
Хуримтлагдсан хорогдуулга		
2017 оны 1 дүгээр сарын 1-ээрх	49,907	49,907
Байгуулсан хорогдуулга	48,018	48,018
Данснаас хасагдсан	-	-
2017.12.31	97,925	97,925
Байгуулсан хорогдуулга	61,178	61,178
Данснаас хасагдсан	-	-
2018 оны 12 дугаар сарын 31-ээрх	159,103	159,103
Үлдэгдэл өртөг		
Эхний үлдэгдэл	57,325	57,325
Эцсийн үлдэгдэл	33,147	33,147

Хорогдуулгын зардлыг Ерөнхий ба удирдлагын зардалд тусгадаг.

12. Хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгө

мянган төгрөгөөр	2017	2018
Бодит үнэ цэнэ		
Эхний үлдэгдэл	236,640	236,640
Бодит үнэ цэнийн тохируулгаас үүссэн цэвэр олз	-	-
Эцсийн үлдэгдэл	236,640	236,640

Тайлант хугацаанд хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгийн бодит үнэ цэнэ материаллаг хэмжээгээр өөрчлөгдөөгүй гэж Компанийн удирдлага үзсэн тул дахин үнэлгээ хийлгээгүй байна.

13. Даатгалын өглөг

мянган төгрөгөөр	2017	2018
Даатгалын хураамжийн буцаалтын өглөг	2,143	6,104
Даатгалын гэрээний шимтгэлийн өглөг	35,257	106,194
Давхар даатгагчид өгөх өглөг	2,018,056	953,076
Нийт	2,055,456	1,065,374

14. Бусад санхүүгийн бус өр төлбөр

мянган төгрөгөөр	2017	2018
Орлогын татварын өглөг	66,396	-
Цалингийн өглөг	231,815	215,388
Бусад өглөг	126,209	178,861
НДШ-ийн өглөг	-	8,514
Урьдчилж орсон орлого	714,445	242,851
Нийт	1,138,865	645,614

15. Орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөц

мянган төгрөгөөр	2017	2018
Гэнэтийн осол, эмчилгээний зардлын даатгал	2,492,306	5,930,927
Хөрөнгийн даатгал	1,807,795	1,591,912
Авто тээврийн хэрэгслийн даатгал	1,996,202	2,455,450
Ачааны даатгал	28,844	4,580
Барилга угсралтын даатгал	590,645	254,436

Агаарын хөлгийн даатгал	-	261,402
Авто тээврийн хэрэгслийн жолоочийн хариуцлагын даатгал	36,159	82,173
Хариуцлагын даатгал	1,819,171	1,866,107
Санхүүгийн даатгал	174,915	178,601
Итгэлцлийн даатгал	410	-
Төмөр замын болон усан замын тээврийн хэрэгслийн даатгал	-	3,659
Агаарын хөлгийг өмчлөх, эзэмших, ашиглахтай холбоотой хариуцлагын даатгал	-	265,510
Жолоочийн хариуцлагын албан журмын даатгал	419,831	220,596
Нийт	9,366,278	13,115,353

Актурчийн нөөц сангийн тооцооллын тайланд дараах байдлаар тусгасан байна. Үүнд:

Орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөц санг 2018 оны 12 дугаар 31-ний өдрийн байдлаар хүчинтэй байгаа бүх даатгалын гэрээний хураамжийн орлогыг тухайн гэрээний үргэлжлэх хугацаанд хувь тэнцүүлэх замаар тооцоолсон. Хүчинтэй даатгалын гэрээнд үндэслэн тооцоолол хийхэд нийт 13,115,353 мянган төгрөг (2017: онд 9,366,278 мянган төгрөг)-ийн нөөц сан байгуулагдсан. Үүнээс "Мандал Даатгал" ХК-д харгалзах орлогод тооцоогүй хураамжийн дүн нь 10,258,257 мянган төгрөг (2017: онд 5,740,522 мянган төгрөг) байсан.

16. Нөхөн төлбөрийн нөөц сан

мянган төгрөгөөр	2017	2018
Учирсан боловч мэдэгдээгүй хохирлын нөөц сан	334,326	740,952
Мэдсэн боловч төлөөгүй хохирлын нөөц сан	702,229	720,484
Учирч болзошгүй хохирлын нөөц сан	617,814	665,671
Тусгай нөөц сан	1,256,290	1,256,290
Нийт	2,910,659	3,383,397

Актурчийн нөөц сангийн тооцооллын тайланд дараах байдлаар тусгасан байна. Үүнд:

Учирсан боловч мэдэгдээгүй хохирлын нөөц санг 2012 оны 2-р улирлаас хойших компанийн төлсөн нийт нөхөн төлбөрийн өгөгдөл дээр үндэслэн Гурвалжингийн аргаар даатгалын бүтээгдэхүүн бүрээр байгуулсан. Зарим бүтээгдэхүүн дээр гурвалжингийн аргаар байгуулахад тоон мэдээлэл хангалтгүй буюу нөхөн төлбөрийн тоо ширхэг цөөн үед хохирлын харьцааны аргаар энэ нөөцийг тооцоолсон.

Мэдсэн боловч төлөөгүй хохирлын нөөц санг тооцоходоо 2018 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар төлөгдөж амжаагүй болон системд бүртгэлтэй нийт нөхөн төлбөрийн дүнд үндэслэн тус нөөц сангийн жагсаалтыг байгуулсан. Нийт 720,484 мянган төгрөг (2017 онд: 702,229 мянган төгрөг)-ийн нөөц байгуулагдсан байна.

Учирч болзошгүй хохирлын нөөц санг байгуулахад журмын 8.2-р заасан томъёог ашиглан даатгалын хэлбэр тус бүрээр тооцоолсон. Тайлант улиралд харгалзах компанийн нийт орлогод тооцсон хураамж, цэвэр нөхөн төлбөр, НТ-ийн нөөц сангийн өөрчлөлт, үйл ажиллагааны зардал зэрэгт үндэслэн тооцоолоход учирч болзошгүй хохирлын нөөц сангийн үлдэгдэл дүн нь 665,671 мянган төгрөг (2017 онд: 617,814 мянган төгрөг)-өөр байгуулагдсан.

17. Эздийн өмч

17.1 Хувьцаат капитал

мянган төгрөгөөр	2017	2018
Зарласан хувьцааны тоо /ширхэгээр/	6,243,016	6,243,016
Эргэлтэд байгаа энгийн хувьцааны тоо /ширхэгээр/	5,000,000	6,243,016
Халаасны хувьцаа тоо	1,243,016	-
Гаргасан халаасны хувьцааны тоо /ширхэгээр/	-	1,243,016
Нэгж энгийн хувьцааны нэрлэсэн үнэ /төгрөгөөр/	1,000	1,000
Нийт хувьцаат капиталын дүн /мянган төгрөгөөр/	5,000,000	6,243,016

Компани нь тогтмол орлогын эрхгүй энгийн хувьцааны нэг л ангилалтай.

18. Даатгалын үйл ажиллагааны орлого, зардал

Мянган төгрөгөөр	2018														
	Даатгалын хураамжийн нийт орлого	Даатгалын хураамжийн буцаалт	Давхар даатгалын хураамжийн зардал	Даатгалын хураамжийн цэвэр орлого	Орлогд тооцогүй хураамжийн нөөцийн өөрчлөлт	Орлогд тооцсон хураамжийн өөрчлөлт	Хойшуулсан давхар даатгалын хураамжийн өөрчлөлт	Орлогд тооцсон хураамж	Нийт нөхөн төлбөрийн зардал	Нөхөн төлбөрийн цэвэр зардал	Нөхөн төлбөрийн нөөцийн сагсийн өөрчлөлт	Нөхөн төлбөрийн нөцийн давхар даатгал-чид ногдох хэсгийн өөрчлөлт	Учирч болошгүй хохирлын нөц сагсийн өөрчлөлт	Зардалд тооцсон нөхөн төлбөр	Даатгалын гэрээний зардал
Генерийн осол, Эмчилгээний зардлын даатгал	8,593,829	289,173	490,485	7,814,170	3,438,623	(144,543)	4,231,005	1,387,903	1,017,699	205,127	(8,465)	-	-	1,214,300	327,176
Хөрөнгийн даатгал	4,124,849	524,325	1,486,956	2,113,568	(215,883)	(273,727)	2,055,724	175,074	85,366	20,417	(43,798)	(896,520)	-	(634,535)	367,124
Автозаврийн хэрэгслийн даатгал	4,870,190	573,181	(52,159)	4,149,167	459,247	(169,285)	3,520,635	1,961,435	1,639,866	122,934	23,799	(23,075)	1,519	1,903,003	346,108
Ачааны даатгал	112,188	888	16,450	94,850	(24,264)	(2,731)	116,382	33,425	8,826	106,149	(106,299)	-	-	93,419	721
Барилга усралтын даатгал	5,842,080	613	5,834,530	6,917	-336,209	(327,627)	15,500	-	-	143,206	(106,299)	-	471,079	507,985	5,681
Агаарын хөлийн даатгал	610,188	-	564,568	45,591	261,402	242,039	26,227	-	-	1,296	-	-	-	1,296	-
Автозаврийн хэрэгслийн жолоочийн харууцлагын даатгал	121,515	685	-	120,850	46,014	(3,237)	71,599	-	-	1,165	418	(6,006)	-	(4,423)	112,543
Харшидлын даатгал	2,231,006	44,237	732,069	1,454,700	46,936	(239,459)	1,168,304	161,039	32,102	(178,489)	297,903	-	-	151,517	120,178
Санхүүгийн даатгал	266,289	-	140,729	127,539	3,685	(9,823)	114,031	-	-	5	-	-	-	5	26,827
Зөвлөлийн даатгал	-	-	-	-	-	-	100,704	83,738	83,738	46,457	277	-	-	130,472	-
Итгэлцлийн даатгал	-	-	-	-	410	-	410	-	-	(17)	-	-	(36,259)	(36,276)	-
Төмөр замын болон усан замын тээврийн хэрэгслийн даатгал	51,371	-	12,843	39,528	3,659	915	35,784	-	-	1,636	-	-	-	1,636	-
Төмөр замын эсрэг усан замын тээврийн хэрэгслийг өмчлөх, зээмшиг шилжлэлтэй холбоотой харууцлагын даатгал	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,272
Агаарын хөлийг өмчлөх, зээмшиг шилжлэлтэй холбоотой харууцлагын даатгал	616,469	-	601,751	14,719	285,510	259,287	8,496	-	-	1,309	-	-	-	1,309	6,146
Жолоочийн харууцлагын албан журмын даатгал	544,595	96,900	(21,132)	468,828	(199,235)	(100,471)	567,593	504,514	418,403	(46,314)	25,647	(102,238)	-	295,488	-
2018 оны нийт дүн	27,786,499	1,529,982	9,807,090	16,449,427	3,749,075	(768,662)	11,931,690	4,324,094	3,286,060	424,881	166,407	-	47,659	3,925,206	1,315,776

18. Даатгалын үйл ажиллагааны орлого, зардал (үргэлжлэл)

Мянган төгрөгөөр	2017														
	Даатгалын хураамжийн нийт орлого	Даатгалын хураамжийн буцаалт	Давхар даатгалын хураамжийн зардал	Даатгалын хураамжийн цэвэр орлого	Орлогд тооцогүй хураамжийн нөөцийн өөрчлөлт	Орлогд тооцсон хураамжийн өөрчлөлт	Хойшуулсан давхар даатгалын хураамжийн өөрчлөлт	Орлогд тооцсон хураамж	Нийт нөхөн төлбөрийн зардал	Нөхөн төлбөрийн цэвэр зардал	Нөхөн төлбөрийн нөөцийн сагсийн өөрчлөлт	Нөхөн төлбөрийн нөцийн давхар даатгал-чид ногдох хэсгийн өөрчлөлт	Учирч болошгүй хохирлын нөц сагсийн өөрчлөлт	Зардалд тооцсон нөхөн төлбөр	Даатгалын гэрээний зардал
Генерийн осол, Эмчилгээний зардлын даатгал	4,943,509	162,586	875,641	3,905,284	1,421,895	(196,978)	2,286,411	648,742	311,793	30,196	15,383	-	283,396	643,750	131,919
Хөрөнгийн даатгал	3,532,545	80,444	2,121,231	1,330,870	225,434	(166,043)	941,393	253,414	86,218	(3,301)	32,884	(78,059)	-	37,743	166,527
Автозаврийн хэрэгслийн даатгал	3,672,701	531,479	425,470	2,715,752	519,800	(473,887)	1,722,065	1,763,415	824,465	(30,829)	24,583	(274)	-	818,218	187,328
Ачааны даатгал	118,553	10,144	23,351	85,057	(36,820)	(19,820)	101,968	-	-	5,750	(274)	-	2,342	7,817	16,731
Барилга усралтын даатгал	6,282,411	-	6,256,221	24,190	168,465	195,023	30,748	303,769	3,038	15,113	(17,861)	-	-	290	18,161
Мал амьтдын даатгал	-	8,192	-	(8,192)	-	-	(8,192)	-	-	(1,752)	-	-	-	(1,752)	-
Автозаврийн хэрэгслийн жолоочийн харууцлагын даатгал	62,346	8,762	6,034	47,549	(10,530)	(25,302)	32,777	-	-	(3,405)	1,532	-	6,006	4,133	-
Харшидлын даатгал	2,302,074	198,291	995,083	1,108,689	418,795	41,162	731,056	19,468	10,706	537,278	(491,037)	-	-	57,047	34,161
Санхүүгийн даатгал	282,733	-	155,484	107,249	12,615	(30,267)	64,366	235,352	16,917	189	-	-	(1,854)	15,252	42,290
Зөвлөлийн даатгал	-	-	-	-	(1,516)	(825)	590	-	-	8,419	(6,567)	-	-	1,852	-
Итгэлцлийн даатгал	428	-	-	428	(22)	(22)	298	34,541	10,951	(2)	-	-	35,697	46,646	-
Жолоочийн харууцлагын даатгал	1,355,793	207,855	383,349	764,590	(842,830)	(467,728)	1,139,693	1,446,935	810,380	(113,432)	58,378	(4,996)	-	750,329	584,584
2017 оны нийт дүн	22,533,093	1,207,753	11,243,874	10,081,466	1,893,216	(1,145,087)	7,043,163	4,705,634	2,074,468	444,324	(379,999)	-	242,532	2,381,325	1,203,701

19. Даатгалын гэрээний зардал

мянган төгрөгөөр	2017	2018
Даатгалын зуучлагчийн шимтгэл	1,043,723	1,254,476
Даатгалын төлөөлөгчийн шимтгэл	159,978	61,300
Нийт	1,203,701	1,315,776

20. Давхар даатгалын шимтгэлийн орлого

мянган төгрөгөөр	2017	2018
Факультатив давхар даатгал	151,427	247,482
Гэрээт давхар даатгал	773,965	191,290
Нийт	925,392	438,772

21. Хөрөнгө оруулалтын орлого

мянган төгрөгөөр	2017	2018
Хөрөнгө оруулалтын орлого		
Банк, ББСБ-д байршуулсан хугацаагүй хадгаламж, хугацаатай хадгаламж, хадгаламжийн сертификатын орлого	954,770	1,623,255
Үнэт цаасны хүүний орлого болон бусад	272,189	625,121
Нийт	1,226,959	2,248,376

22. Ерөнхий ба удирдлагын зардал

мянган төгрөгөөр	2017	2018
Ажиллагчдын цалингийн зардал	2,019,981	2,439,496
Аж ахуйн нэгжээс төлсөн нийгмийн даатгалын шимтгэлийн зардал	240,296	294,804
Автомашин зардал	59,656	47,215
Ашиглалтын зардал	400	3,915
Бичиг хэрэг, хангамжийн зардал	55,207	69,079
Даатгалын зардал	1,597	3,833
Засвар, үйлчилгээний зардал	8,369	19,977
Мэргэжлийн үйлчилгээний зардал	485,693	341,008
Сургалтын зардал	25,388	15,078

Томилолтын зардал	29,086	15,785
Түрээсийн зардал	188,099	155,583
Уулзалт, арга хэмжээний зардал	249,368	177,563
Шуудан холбооны зардал	157,910	138,718
Элэгдлийн зардал	141,388	125,306
Нийт	3,986,955	3,522,843

23. Борлуулалт маркетингийн зардал

мянган төгрөгөөр	2017	2018
Бизнес уулзалтын зардал	17,158	20,881
Борлуулалтын үеийн идэвхижүүлэлт	17,929	65,119
Маркетинг, сурталчилгааны зардал	174,510	396,536
Харилцагчийн халамжийн зардал	307,694	125,564
Нийт	517,291	608,100

24. Бусад зардал

мянган төгрөгөөр	2017	2018
Найдваргүй авлагын зардал	376,369	544,702
Алданги, торгууль	40,228	6,151
Хандив	-	4,274
Нийт	416,597	555,127

25. Орлогын татварын зардал

мянган төгрөгөөр	2017	2018
Тайлант жилийн татвар	162,548	505,364
Хойшлогдсон татвар	-	-
Нийт	162,548	505,364

Хүчин төгөлдөр татварын хувь хэмжээний нэгтгэл нь дараах байдалтай байна:

мянган төгрөгөөр	2017	Хүчин төгөлдөр татварын хувь хэмжээ (%)	2018	Хүчин төгөлдөр татварын хувь хэмжээ (%)
Татварын өмнөх ашиг (СТОУС-ын дагуу)	1,265,074		4,373,621	
10%-аар татварын хувь хэмжээг тооцсон татвар (2017: 10%)	126,507	10%	437,362	10%
Татвар тооцохгүй хэсэг, цэвэр	(62,647)	-5%	(136,016)	-3%
Хойшлогдсон татварын хөрөнгөөр хүлээн зөвшөөрөөгүй түр зөрүү	2,536	0%	(2,961)	0%
Тусгайлсан хувь хэмжээгээр тооцсон татвар (2017: 10%)	96,152	8%	206,979	5%
Орлогын татварын зардал	162,548	13%	505,364	12%

26. Балансын дараах үйл явдал

2018 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон жилийн санхүүгийн тайлан бэлтгэснээс хойш санхүүгийн тайланд нөлөө үзүүлэхүйц үйл явдал гараагүй.

27. Мэргэжлийн шийдэл бүхий нягтлан бодох бүртгэлийн тооцоолол ба үнэлэмж

Тооцоолол болон үнэлэмжийг байнга хийдэг бөгөөд тухайн нөхцөл байдалд тохиромжтой гэж үзсэн ирээдүйн үйл явдлын таамаглал, түүхэн туршлага, бусад хүчин зүйлст үндэслэдэг.

27.1 Мэргэжлийн шийдэл шаардагдах бүртгэлийн тооцоолол

Компани нь ирээдүйн талаарх тооцоолол, таамаглалыг хийдэг.

Нөөц сангийн тооцоолол

“Мандал Даатгал” ХК нь нөөц сан, хохирол нөхөлтийн харьцааг тодорхойлж, учирч болзошгүй эрсдэлээс зайлсхийх зорилгоор СЗХ-ноос зөвшөөрөгдсөн даатгалын нөөц сан байгуулах ангилал болон аргачлалыг ашиглан даатгалын нөөц сангийн хэмжээг тооцдог. Даатгалын нөхөн төлбөрийн нөөц санг Учирч болзошгүй хохирлын нөөц сан (УБНХНС), Мэдсэн боловч төлөөгүй хохирлын нөөц сан (МБТХНС), Учирсан боловч мэдэгдээгүй хохирлын нөөц (УБНХНС) гэж ангилна.

Аудитын явцад нөөц сангийн тооцооллыг хөндлөнгийн шинжээч-актуарч давтан тооцоолж, шалгасан

28. Санхүүгийн эрсдэлийн удирдлага

Компани нь санхүүгийн хэрэгслүүдийг ашиглах явцад зарим эрсдэлүүдтэй тулгарч байна. Үүнд зах зээлийн эрсдэл, зээлийн эрсдэл, хөрвөх чадварын эрсдэл зэрэг байна.

Компани нь арилжааны зорилгоор санхүүгийн хөрөнгийг мөн опцион худалдаалдаггүй байна.

29. Капиталын эрсдэлийн удирдлага

Компани нь цаашид тасралтгүй ажиллах боломжийг хангахын тулд өөрийн хөрөнгөө удирддаг.

Компанийн капиталын бүтэц нь гаргасан капитал, нөөц, хуримтлагдсан ашгийг багтаасан эздийн өмчөөс бүрдэнэ.

30. Үүрэг

30.1 Капиталаас хүлээх үүрэг

Компани нь 2018 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар ямар нэгэн томоохон шүүхийн нэхэмжлэл, маргаангүй байна. Тийм учир компани нь холбоотой талтай холбоотой ирээдүйн капиталын зарцуулалтаас хүлээх үүрэг байхгүй.

31. Холбоотой тал

Доор тайлбарласанчлан Компанийн холбоотой талуудад толгой компани, хамтын хяналт, удирдлагатай аж ахуйн нэгжүүд орно.

31.2 Хяналтын харилцаа

Компанийн 40.85%-ийг “Голомт Файнаншил групп” ХХК, 34.15%-ийг “Юу Эм Си Капитал” ХХК, 25.00%-ийг олон нийт эзэмшиж, хянаж байна.

“Голомт Файнэншил Групп” ХХК нь 2014 онд үүсгэн байгуулагдсан, санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлдэг хөрөнгө оруулалтын компани юм. Ноён Д. Баясгалан нь тус группийн ихэнх хувийг эзэмшдэг бөгөөд “Мандал даатгал” ХК-д хамгийн дээд хяналт тавигч хувь хүн юм.

31.3 Холбоотой талуудтай хийсэн ажил гүйлгээ

Тайлант хугацаанд Компани нь дараах ажил гүйлгээг холбоотой талуудтай хийсэн байна.

Холбоотой талуудын нэр, мянган төгрөгөөр	Ажил гүйлгээний төрөл	2017	2018
“Юу Эм Си Альфа” ХХК	Авлага бүртгэв	465	-
“Юу Эм Си Альфа” ХХК	Авлага барагдуулав	1,187	-
“Юу Эм Си Холдинг” ХХК	Авлага бүртгэв	349	-
“Юу Эм Си Холдинг” ХХК	Авлага барагдуулав	349	-
“Эн Пи Си энд Мандал” ХХК	Авлага бүртгэв	-	-
“Эн Пи Си энд Мандал” ХХК	Авлага барагдуулав	1,877	-
“Мандал лайф” ХХК	Авлага, өглөг бүртгэж, барагдуулав	27,673	-
“Мандал лайф” ХХК	Авлага, өглөг бүртгэж, барагдуулав	21,178	-
“Юу Эм Си Капитал” ХХК	Хувьцаа борлуулсан	-	1,515,741

“Голомт банк” ХХК	Даатгал, зуучлан борлуулалт, зуучлагчийн шимтгэлийн дүн	4,565,437	7,307,284
“Голомт секюритиз” ХХК	Даатгал хийлгэв	-	-
“Голомт фاینэншил” ХХК	Даатгал хийлгэв	816	-
“Голомт капитал” ХХК	Даатгал хийлгэв	400	-

31.3 Төлбөрийн чадвар

Компанийн 2018 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар төлбөрийн чадварын харьцаа 150.62% (2017: 109.82%) байгаа нь Ердийн даатгагчийн төлбөрийн чадварыг тооцоолох журмын 3.12-д заасан “Даатгагчийн төлбөрийн чадварын зохистой харьцаа нь 100 хувь буюу түүнээс илүү байвал зохино” гэсний дагуу зохистой байна.

Мандал Даатгал ХК

Хаяг: Монгол улс, Улаанбаатар хот 14241, Сүхбаатар дүүрэг, Чингисийн өргөн чөлөө - 24, Паркглэйс Оффис, 1, 3 давхар
Шуудангийн хаяг: Ш/х-2772/2292, Улаанбаатар 15160

Утас: (976) 7577 3000
Мэдээлэл, лавлагааны төв: (976) 7575 2000
И-мэйл: info@mandal.mn
Вэб хуудас: www.mandal.mn

 facebook.com/mandaldaatgal
 twitter.com/MandalDaatgal